Udskriftsdato: 21. december 2025

VEJ nr 9072 af 07/02/2020 (Gældende)

Vejledning til bekendtgørelse om obligatoriske sprogprøver i grundskolen

Ministerium: Børne- og Undervisningsministeriet

Journalnummer: Børne- og Undervisningsmin., 18/12396-18

Vejledning til bekendtgørelse om obligatoriske sprogprøver i grundskolen

Kapitel 1

Indledning

1. Denne vejledning forklarer og uddyber reglerne i bekendtgørelse nr. 696 af 4. juli 2019 om obligatoriske sprogprøver i grundskolen. Bekendtgørelsen har hjemmel i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 823 af 15. august 2019.

Når der i denne vejledning henvises til »bekendtgørelsen« uden yderligere præcisering, henvises således til bekendtgørelse nr. 696 af 4. juli 2019.

Ud over indledningen i kapitel 1 indeholder vejledningen følgende kapitler:

– Kapitel 2. Fælles regler om tilrettelæggelse og planlægning, jf. bekendtgørelsens §§ 1 – 5

– Kapitel 3. Børnehaveklasse, jf. bekendtgørelsens §§ 6 – 7

– Kapitel 4. 1.-9. klasse, jf. bekendtgørelsens §§ 8 – 10

– Kapitel 5. Sygeprøver m.v., jf. bekendtgørelsens § 11

– Kapitel 6. Særlige vilkår, jf. bekendtgørelsens §§ 12 – 13

– Kapitel 7. Fritagelse for aflæggelse af sprogprøver, jf. bekendtgørelsens § 14

– Kapitel 8. Bedømmelse, jf. bekendtgørelsens §§ 15-16

– Kapitel 9. Fejl og mangler i forbindelse med sprogprøver samt klageadgang, jf. bekendtgørelsens §§ 17-18

Baggrund

2. Sproglige kompetencer er en central forudsætning for børns faglige og sociale udvikling i skolen. Det er forældrenes ansvar at sikre deres børns basale sprog til skolestart. Andelen af mindre gode læsere i 2. klasse er højere på folkeskoler med mere end 30 pct. elever fra udsatte boligområder sammenlignet med øvrige folkeskoler. Det gør sig også gældende, når der tages højde for forældrenes uddannelsesmæssige baggrund.

3. Fra skoleåret 2019/2020 indføres en obligatorisk sprogprøve i børnehaveklasser på grundskoler med mere end 30 pct. elever, der bor i et boligområde, der har været på Transport- og Boligministeriets liste over udsatte boligområder mindst én gang inden for de seneste tre år. Den nye sprogprøve skal sikre, at alle børn kan indgå i det sociale og faglige fællesskab i skolen, når de begynder i 1. klasse.

4. For at sikre, at sprogligt svage elever på 1.-9. klassetrin på de omfattede skoler (dvs. grundskoler med over 30 procent elever bosat i boligområder, der inden for de seneste tre år har været på listen over udsatte boligområder) også får glæde af den sikkerhed, som en sprogprøve giver for det faglige niveau mv., indføres der endvidere krav om, at elever i 1.-9. klasse, som modtager undervisning i dansk som

andetsprog, skal bestå en obligatorisk sprogprøve som forudsætning for at kunne ophøre med at modtage undervisning i dansk som andetsprog.

5. De obligatoriske sprogprøver gælder både for folkeskoler (og afdelinger heraf) og frie grundskoler (og afdelinger heraf), som har over 30 procent elever bosat i boligområder, der inden for de seneste tre år har været på listen over udsatte boligområder. Kravet om obligatoriske sprogprøver gælder ligeledes ovennævnte specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder, som måtte opfylde betingelserne.

6. Hvert år udarbejder Børne- og Undervisningsministeriet en vejledende liste over, hvilke grundskoler eller afdelinger af grundskoler, der skal afholde sprogprøver. Listen bygger på Transport- og Boligministeriets liste over udsatte boligområder sammenholdt med data fra Danmarks Statistiks elevregister.

7. Det er imidlertid kommunalbestyrelsens og de frie skolers bestyrelsers ansvar at påse, hvorvidt henholdsvis kommunens folkeskoler og den pågældende frie skole er omfattet af kravet om obligatoriske sprogprøver.

8. Børne- og Undervisningsministeriets vejledende liste samt Transport- og Boligministeriets lister over udsatte almene boligområder for de seneste tre år findes på www.uvm.dk/sprogproever.

Kapitel 2

Fælles regler om tilrettelæggelse og planlægning §§ 1 – 5

9. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet stiller obligatoriske sprogprøver (centralt fastsatte sprogprøverammer og tilhørende vurderingsskemaer) i grundskolen til rådighed for de skoler, som skal afholde disse prøver. Prøvematerialet til brug for både sprogprøverne i børnehaveklasse og i 1.-9. klasse er udviklet, så materialet kan genbruges fra år til år.

Hvor kan skolerne finde sprogprøverne og dertilhørende materiale?

10. Skolerne skal gennemføre de obligatoriske sprogprøver i overensstemmelse med de af styrelsen centralt fastsatte sprogprøverammer med tilhørende vurderingsskema.

11. Skolerne kan vælge at anvende it-systemet www.sprogprøver.dk til at understøtte forløbet med sprogprøveforsøg i børnehaveklassen, herunder til registrering og vurdering af resultater og understøttende indsatser. Systemet stilles gratis til rådighed for de omfattede skoler. Forløbet kan imidlertid også gennemføres uden brug af it. I så fald skal materialet downloades fra www.materialeplatformen.dk

12. Sprogprøverne i 1.-9. klasse it-understøttes ikke, men samtlige materialer vil være tilgængelige på www.materialeplatformen.dk.

13. På www.sprogprøver.dk vil det være påkrævet, at man logger ind med NemID, og på www.materialeplatformen.dk vil det være påkrævet, at man logger ind med NemID eller Unilogin.

Orientering af elever og forældre

14. Skolens leder skal ved skoleårets start sikre, at forældrene til elever, der skal gennemføre en sprogprøve, er velorienterede om prøvernes gennemførelse og formål, samt at forældrene er orienterede om praktiske og proceduremæssige forhold om prøven i god tid forud for prøvernes afholdelse. I forhold til orientering af elever, må elevens alder og modenhed tages i betragtning. Såfremt det vurderes at være tilstrækkeligt kun at orientere forældrene, kan orientering af eleven undlades, hvis det vurderes at være til elevens bedste.

15. Hvis en elev kommer for sent til en sprogprøve eller dele heraf, er det op til skolens leder at vurdere, om forsinkelsen er rimeligt begrundet. I så fald kan eleven få tilbud om at gennemføre prøven på et senere tidspunkt.

Kapitel 3

Børnehaveklasse §§ 6 – 7

Prøvens indhold

16. Sprogprøven skal afdække elevens sproglige kompetencer i bred forstand, det vil sige ordforråd og sprogforståelse mv. Niveauet for sprogprøverne svarer til det niveau, som eleven skal have for at kunne følge undervisningen i 1. klasse med fagligt udbytte og uden væsentlige sprogstimuleringsbehov.

17. Elever i børnehaveklassen har op til fire forsøg til at bestå sprogprøven, tre obligatoriske forsøg og et fjerde frivilligt forsøg.

18. Det første obligatoriske sprogprøveforsøg skal gennemføres i forbindelse med undervisningens påbegyndelse, dvs. umiddelbart i forlængelse af skolestart, det andet obligatoriske sprogprøveforsøg i februar måned og det tredje obligatoriske sprogprøveforsøg umiddelbart inden skoleårets afslutning.

19. Sprogprøven er opdelt i fire delprøver, som har karakter af sproglege. De fire delprøver skal afholdes inden for en periode på maksimalt femten skoledage. Hver delprøve varer op til 45 minutter og gennemføres i klassens fællesskab.

20. Hvis eleven består et sprogprøveforsøg, skal eleven ikke deltage i yderligere afprøvning eller sprogstimuleringsforløb. Hvis eleven ikke består et sprogprøveforsøg, er fortsat deltagelse i sprogprøver og sprogstimuleringsforløb obligatorisk for eleven.

21. Børnehaveklasselederen tilrettelægger sprogprøven, så flere elever, som skal bestå prøven, i videst muligt omfang afprøves samtidig. Børnehaveklasselederen kan også tilrettelægge prøven, så andre elever, som ikke selv er til prøve, kan medvirke i prøveafholdelsen. Formålet er, at børnehaveklasselederen har mulighed for at skabe trygge rammer og hverdagslignende rammer for eleverne.

22. Sprogprøven skal afholdes i et trygt miljø for eleven og gennemføres af pædagogiske medarbejdere og afvikles i en velkendt kontekst, som har lighed med de øvrige dagligdags- og undervisningssituationer.

Sprogstimuleringsforløb

23. Elever, der ikke består et obligatorisk sprogprøveforsøg, skal gennemgå et sprogstimuleringsforløb på skolen inden det næste sprogprøveforsøg.

24. Sprogstimuleringsforløbene skal tilrettelægges lokalt, så der på kontinuerlig basis både er intensive forløb i og udenfor klasseværelset. Dermed fastholdes eleven som en del af klassen.

25. Det er ikke meningen, at der skal ske en udvidelse af timetallet for elever, som omfattes af sprogstimulering. Det er hensigten, at møde- og sluttidspunkt på skoledagen skal være det samme for disse elever som for klassen i øvrigt.

En frivillig fjerde sprogprøve og mulighed for sommerskole

26. Elever, som ikke består det tredje obligatoriske sprogprøveforsøg, skal tilbydes et frivilligt fjerde sprogprøveforsøg inden undervisningens påbegyndelse i 1. klasse. Hvis eleven består det fjerde frivillige sprogprøveforsøg, kan eleven påbegynde 1. klasse.

27. Som forberedelse til det fjerde sprogprøveforsøg tilbyder kommunalbestyrelsen eller den frie grundskoles bestyrelse elevens forældre, at eleven mod betaling kan deltage i frivillig undervisning i sommerferien (sommerskole).

28. Det er op til lokal kommunal beslutning/lokal beslutning fra den frie skoles bestyrelse, hvordan sommerskolen skal organiseres, herunder om der skal samles elever fra flere skoler. Da der er tale om et frivilligt undervisningstilbud, finder folkeskolens regler om befordring mv. ikke anvendelse.

29. Deltagerbetalingen på 500 kr. pr. uge er fastsat i 2018-niveau og reguleres fra og med den 1. januar 2019 én gang årligt med statsreguleringsprocenten. Den regulerede deltagerbetaling annonceres hvert år på www.uvm.dk/sprogproever.

Oprykning til 1. klasse selvom ej bestået

30. Hvis eleven ikke består det tredje obligatoriske eller fjerde frivillige sprogprøveforsøg, skal eleven som udgangspunkt gå børnehaveklassen om og igen deltage i de obligatoriske sprogprøveforsøg samt sprogstimuleringsforløb.

31. Elevens påbegyndelse af undervisning i 1. klasse kan kun udsættes én gang, også selvom eleven heller ikke måtte bestå sprogprøven i anden omgang.

32. Skolelederen kan i helt særlige tilfælde beslutte, at en elev, der ikke har bestået det tredje obligatoriske eller fjerde frivillige sprogprøveforsøg, på trods heraf kan påbegynde 1. klasse, hvis skolelederen vurderer, at elevens faglige niveau er tilstrækkeligt til at påbegynde undervisningen i 1. klasse.

33. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en elev konkret vurderes at være i god sproglig progression, og der er forældreopbakning hjemmefra og et godt samarbejde med skolen, og eleven derfor på baggrund af en samlet vurdering har et tilstrækkeligt fagligt niveau til at følge undervisningen i 1. klasse.

34. Der er tale om en undtagelsesbestemmelse, som kun gælder i helt særlige tilfælde, hvor elevens faglige niveau vurderes at være tilstrækkeligt til at påbegynde undervisning i 1. klasse.

Den obligatoriske sprogvurdering og klassetrinsindplacering

35. Elever på skoler, som er omfattet af kravet om obligatoriske sprogprøver, er ikke omfattet af de almindelige regler i folkeskolelovens § 11, stk. 3 om obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen. Det vil således være op til de enkelte skoler at afgøre, om den obligatoriske sprogprøve træder i stedet for den obligatoriske sprogvurdering, eller om skolerne også vil foretage den obligatoriske sprogvurdering. Skolerne kan ikke fravælge den obligatoriske sprogprøve.

36. Elever, som er omfattet af kravet om obligatoriske sprogprøver, er ikke omfattet af folkeskolelovens § 12, stk. 1, om klassetrinsindplacering i forhold til skolealder, da der for disse elever er særlige regler om obligatoriske sprogprøver og herunder om oprykning til næste klassetrin.

Elever i modtagerklasser og elever, som modtager basisundervisning i dansk som andetsprog i børnehaveklassen

37. Kravet om obligatoriske sprogprøver gælder også for elever i modtagerklasser, og som modtager basisundervisning i dansk som andetsprog i en almindelig børnehaveklasse, hvis eleverne går på en skole, der er omfattet af kravet om obligatoriske sprogprøver. Dette gælder uanset elevernes danskkundskaber på afprøvningstidspunktet.

Kapitel 4

1.-9. klasse §§ 8 – 10

38. Der er to situationer, hvor elever i 1.-9. klasse på skoler, der er omfattet af obligatoriske sprogprøver, skal bestå en obligatorisk sprogprøve:

1) En elev, som undervises i dansk som andetsprog, skal bestå en obligatorisk sprogprøve, når skolens leder vurderer, at eleven ikke længere har behov for undervisning i dansk som andetsprog.

I løbet af det pågældende skoleår, hvor skolens leder har vurderet, at eleven ikke længere har behov for undervisning i dansk som andetsprog, har eleven op til fire forsøg til at bestå den obligatoriske sprogprøve.

2) En elev, som har modtaget undervisning i dansk som andetsprog i mindst tre skoleår, eventuelt efter først at have modtaget basisundervisning i dansk som andetsprog i op til to år, skal bestå den obligatoriske sprogprøve inden afslutningen af det fjerde skoleår, hvor eleven modtager supplerende undervisning i dansk som andetsprog.

Der stilles ikke krav om, at eleven skal have modtaget undervisningen i dansk som andetsprog i sammenhængende tre skoleår, men blot at eleven sammenlagt har modtaget den supplerende undervisning i tre år. Såfremt en elev skifter skole, skal evt. forudgående dansk som andetsprogsundervisning på den tidligere skole medregnes i opgørelsen.

De pågældende elever har op til fire forsøg til at bestå den obligatoriske sprogprøve i løbet af skoleåret. Dette gælder uanset, om skolens leder vurderer, at eleven fortsat har behov for undervisning i dansk som andetsprog.

39. Elever i 1.-9. klasse, der modtager undervisning i dansk som andetsprog, skal således bestå den obligatoriske sprogprøve for at ophøre med at modtage undervisning i dansk som andetsprog.

40. Hvis eleven ikke består den obligatoriske sprogprøve, skal eleven fortsat modtage undervisning i dansk som andetsprog i henhold til de gældende regler herom, indtil skolens leder igen indstiller eleven til en obligatorisk sprogprøve, som eleven består. Dette gælder for begge ovennævnte situationer.

En elev kan kun gå om én gang

41. Det er en forudsætning for oprykning til næste klassetrin, at eleven består sprogprøven, jf. dog pkt. 43.

42. Det følger af bemærkningerne til lov om folkeskolen, at en elev kun kan gå ét klassetrin om som følge af en ikke bestået sprogprøve.

43. En elev, som har gået børnehaveklassen om, jf. pkt. 31, kan således ikke også gå et klassetrin om i 1.-9. klasse, som følge af en ikke bestået sprogprøve.

Ved efterfølgende behov for undervisning i dansk som andetsprog

44. Hvis en elev, som har bestået den obligatoriske sprogprøve, på et senere tidspunkt igen skulle få behov for at modtage undervisning i dansk som andersprog, vil eleven igen skulle bestå en obligatorisk sprogprøve for at kunne ophøre med at modtage den supplerende undervisning.

Tilrettelæggelse af det fjerde prøveforsøg

45. Der er ikke fastsat regler om, hvornår i skoleåret prøveforsøgene i 1.-9. klasse skal placeres. Skolens leder skal dog sikre, at elevens fire forsøg placeres inden påbegyndelsen af det efterfølgende skoleår.

46. Det fjerde prøveforsøg kan efter omstændighederne afvikles umiddelbart inden påbegyndelsen af det nye skoleår i august. Den obligatoriske prøve kan dog ikke ligge i sommerferien, men der er mulighed for at placere det fjerde og sidste sprogprøveforsøg efter sommerferien, men inden skolestart, i den første uge af august i det efterfølgende skoleår.

47. Hvis en elev i 9. klasse skal til en obligatorisk sprogprøve, skal skolens leder sørge for at tilrettelægge elevens fire sprogprøveforsøg, så disse senest er gennemført, inden eleven har været til sin sidste obligatoriske 9. klasseprøve.

Kapitel 5

Sygeprøver m.v. § 11

48. Fravær på grund af sygdom foreligger, når en elev på grund af smittefare eller af hensyn til elevens sundhed eller velfærd ikke kan møde frem til prøven. Sygefravær omfatter også nødvendige tandlæge- og lægebesøg.

49. Skolens leder kan bede om en lægeerklæring. Der er ikke fastsat regler for, hvem der skal afholde udgiften til en lægeerklæring, men praksis på området er, at det er kommunen, der afholder udgiften.

50. Hvis en elev ikke har mulighed for at gennemføre et sprogprøveforsøg (eller en af de fire delprøver, som udgør forsøget) på grund af sygdom eller andet lovligt fravær (f.eks. godkendt ferie), skal eleven snarest muligt aflægge de dele af prøven, eleven har været forhindret i at gennemføre.

Ulovligt fravær

51. Ulovligt fravær foreligger, hvis en elev udebliver fra et sprogprøveforsøg eller dele heraf af andre årsager end sygdom og andet lovligt fravær.

52. Hvis en elev på grund af ulovligt fravær udebliver fra et sprogprøveforsøg eller dele heraf tæller prøven som et prøveforsøg.

53. Hvis eleven udebliver fra en delprøve, er det kun denne delprøve eleven skal op til og dermed ikke det samlede prøveforsøg bestående af fire delprøver

Kapitel 6

Særlige vilkår §§ 12 – 13

54. På samme måde som efter prøvebekendtgørelsens regler skal skolens leder tilbyde særlige vilkår til elever med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse, når dette er nødvendigt for at ligestille disse elever med andre i prøvesituationen.

Kapitel 7

Fritagelse for aflæggelse af sprogprøver § 14

55. Skolens leder kan, på samme måde som ved folkeskolens 9. klasseprøver, træffe afgørelse om, at en elev, for hvem prøveaflæggelse ikke skønnes hensigtsmæssig på grund af betydelig funktionsnedsættelse, kan fritages for at aflægge de obligatoriske sprogprøver. Fritagelse fra en sprogprøve skal således ske efter en konkret individuel vurdering af den enkelte elev.

56. Fritagelsesbestemmelsen må først anvendes, når mulighederne for prøveaflæggelse på særlige vilkår har været til overvejelse. Elever med funktionsnedsættelser skal ligesom alle andre elever, som det klare udgangspunkt, aflægge de obligatoriske sprogprøver.

57. Skolens leder skal registrere og opbevare oplysninger om årsag til fritagelse for prøveaflæggelse i skolens eget ESDH-system. Oplysning om antal fritagelser fra en obligatorisk sprogprøve skal årligt indberettes til Børne- og Undervisningsministeriet.

Kapitel 8

Bedømmelse §§ 15-16

58. Bedømmelsen af en elevs præstation skal foretages med udgangspunkt i de centralt fastsatte sprogprøverammer med tilhørende vurderingsskema, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet stiller til rådighed, jf. pkt. 9.

59. En vejledende scoringsmodel til bedømmelse af sprogprøverne for elever i børnehaveklasse findes i Børne- og Undervisningsministeriets "Sprogprøven i børnehaveklassen – Obligatoriske sprogprøverammer til børnehaveklassen" og for elever i 1.-9. klasse i Børne- og Undervisningsministeriets sprogprøverammer med tilhørende vurderingsskemaer.

60. Bedømmeren skal foretage en samlet vurdering af elevens præstation efter gennemførelsen af et sprogprøveforsøg bestående af fire delprøver.

61. Når en elev har gennemført et sprogprøveforsøg, orienterer skolens leder, umiddelbart efter, at bedømmeren eller bedømmerne har afgjort, om eleven har bestået sprogprøven, skriftligt eleven og dennes forældre om resultatet af prøven og eventuelle konsekvenser herved. Hvis en elev ikke har bestået sprogprøven skal skolens leder tilbyde forældrene et personligt møde med bedømmeren eller bedømmerne, hvor forældrene vejledes i, hvordan de bedst understøtter deres barns sprogudvikling.

62. Beslutningen om, at en elev ikke består det sidste obligatoriske sprogprøveforsøg – og herunder beslutningen om, at eleven skal gå et klassetrin om – vil være en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Det betyder, at forvaltningslovens regler om partshøring, begrundelse, klagevejledning mv. skal overholdes.

Kapitel 9

Fejl og mangler i forbindelse med prøveafholdelse samt klageadgang §§ 17-18

63. En elev eller elevens forældre kan klage til skolens leder over prøveforløbet og bedømmelsen af prøven. En klage over bedømmelsen af en sprogprøve kan først indgives, efter det sidste obligatoriske prøveforsøg er afviklet.

64. En klage kan alene indgives til skolens leder, da der ikke er hjemlet en formaliseret klageadgang til kommunen. Elever og forældre kan, som ved alle andre afgørelser i forvaltningslovens forstand, klage til kommunen over sagsbehandlingsfejl, som f.eks. manglende partshøring m.v., men i forhold til det indholdsmæssige skøn i sagen vil det være op til skolens leder at træffe beslutningen, jf. folkeskolelovens § 45, stk. 2.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, den 7. februar 2020

BIRTE IVERSEN

/ Mikkel Emil Zoega